

Open lijnen

Jaarboek Nederlandse vormgeving 05

Timo de Rijk, Aad Krol (samenstelling en redactie)

Vormgeving: Stout/Kramer

Episode Publishers, Rotterdam, 2005, €29,50

ISBN 9059730305

Bij zijn presentatie van het tweede *Jaarboek Nederlandse vormgeving* zei Aaron Betsky, directeur van het NAI, dat in het Nederlands design opvallende lijnen lopen. Zelden kruisen die elkaar. Zo loopt

een lijn van de Staalstraat waar Droog Design zich in 2005 vestigde naar de Design Academy Eindhoven alwaar Gijs Bakker doceert. Deze lijn vertakt zich ook in Den Bosch en Leeuwarden. Zich afzettend tegen dit conceptueel design loopt de lijn TU Delft-hoogleraar Timo de Rijk naar de Amsterdamse Premisela Stichting. Onafhankelijk is de lijn Hema-Ikea voor gemiddelde vormgevingsbewuste consumenten. Waar de initiatiefnemer van het jaarboek, de Rotterdamse Vivid galerie past, laat zich raden. Wel onafhankelijk van de genoemde lijnen.

Betsky vergiste zich echter in zijn veronderstelling dat de vaderlandse designkritiek vooral beoefend wordt door vormgevers annex academiedocenten. De omslag van het boek toont een brandende Rietveld-zigzagstoel, althans een replica daarvan. Maarten Baas kreeg in mei van de New Yorkse designgalerie Moss het voorrecht om (re-edities van) designklassiekers af te fikken, volgens zijn bekende procédé. Enige voorwaarde was dat het proces op foto werd vastgelegd, hetgeen het huiveringwekkend Ku Klux Klan-achtig omslagbeeld opleverde. Je kunt dit ook zien als commentaar: jong ontwerper zet klassiekers in de hens, maar laat ze toch niet helemaal verbranden. Door bijtijds te stoppen maakt hij een Gaudi, een Rietveld, een Eames, een Ikea, een Mackintosh tot één zwartgeblakerde designfamilie Doorsnee. Een treffend statement, al blijft het een truc.

Aad Krol die op zijn site designws.com met ijzeren regelmaat in woord en beeld kond doet van wat zich het vormgevingswereldje afspeelt, maakte met Timo de Rijk een selectie voor dit jaarboek: van mei 2004 tot mei 2005. Hij nam ook autodesign (Van Hooydonk voor BMW) en wat sieraadkunst (Robert Smit, Marjan Ungers magnum opus) mee. Tentoonstellingsvormgeving komt alleen aan bod als er design getoond werd. Daar had best meer gekund: het indringende Dolhuys in Haarlem door Kossmann. De Jong bijvoorbeeld. Ook het buitenland (Lille, New York, Stockholm en de onvermijdelijke Salone van Milaan) nam Krol vanuit Nederlandse optiek mee.

Nu is het aardig als je zo'n jaarroogst in een context plaatst. Afgaand op de presentatie met ontwerpen uit 2005 in galerie Vivid brak decoratie dit jaar definitief door. Lost daarmee neoburgermansdesign het conceptueel kunstenaarsdesign af? De lezenswaardige essays van De Rijk, Bernard Hulsman en Max Bruinsma zweven ver boven analyse

van het Nederlandse productdesign uit maar geven over deze vraag amper uitsluitel. Jammer. Aan de vormovereenkomst tussen de design-icoon van 2005, de Industrialized Wood tafel van Jeroen Verhoeven, en de oudere Chrysler PT Cruiser, een ake-lijke marketingvorm van retro-autodesign, zou je veel meer kunnen zeggen dan Hulsman doet. Blijft over een handig naslagboek dat met het stijgen der jaren zijn waarde zal bewijzen; net zoals de pocket *Kies uw Auto* uit 1970 steeds gezelliger wordt om doorheen te bladeren. — *cr*